

HELÂLİNDEN KAZANIP BAŞKALARINA HARCAMAK*

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!

Cumanız mübarek olsun... Size Peygamber SAS Efendimiz'in hadis-i şeriflerinden bir demet sunmak istiyorum, bu güzel, mübarek günün sabahında...

Allah-u Teâlâ Hazretleri cümlemizi Peygamber SAS Efendimiz'in şefaatine, sevgisine nâil eylesin... Cennette komşu eylesin cümlemizi... Onun yanında mekân sahibi olmaya, onu görmeye muvaffak eylesin... O lütufları cümlemize ihsân eylesin...

Kazancın Helâl Olması

Ebû Saîd el-Hudrî Hazretleri'nden rivayet edilmiş bir hadis-i şerifle başlamak istiyorum. Biliyorsunuz, müslümanların yapmaları gereken farz ibadetlerden birisi de zekâttır. Zekât *keskin ze* harfiyle... Arapça'da üç tane z var; birisi *peltek ze*, birisi *keskin ze*, birisi *zı*... Bu *keskin ze* ile yazılıyor.

Malın zekâtının verilmesi, malın temizlenmesine vesile oluyor, onu tertemiz yapıyor. Yâni, içindeki fukaranın mânevî bakımından, Allah tarafından emredilmiş hakkı olan payı.

---

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

Bir maldan zekâtı verildiği zaman, o mal temiz oluyor. Verilmediği zaman temiz olmuyor o mal. Çünkü fukaranın hakkı, başkasının hakkı içinde kalmış oluyor. Tam temiz bir kazanç olmuyor.

Tabii, zekât vermek için de belli miktarda mal sahibi olmak lâzım! Buna zekâtın nisâbı deniliyor. Yâni zekât için asgarî mal varlığına sahipse insan, ondan sonra zekât farz olur. Fakat bu hadis-i şerifte Peygamber Efendimiz başka bir noktadan, zekât kelimesini kullanarak bize bir nasihatte bulunuyor. Onu okuyacağım size...

Buyuruyor ki Peygamber Efendimiz... Pek çok kaynaklar var, Hâkim *Müstedrek*'inde, İbn-i Hibbân, İbn-i Abdi'l-Ber, İbn-i Huzeyme ve diğer kaynaklar nakletmişler. Bu hadis-i şerifi okuyorum:¹

أَيُّمَا رَجُلٍ كَسَبَ مَالًا مِنْ حَلَالٍ فَأَطْعَمَ
نَفْسَهُ وَكَسَاهَا فَمَنْ دُونَهُ مِنْ خَلْقِ اللَّهِ فَإِنَّهَا لَهُ
زَكَاةٌ وَ أَيُّمَا رَجُلٍ مُسْلِمٍ لَمْ يَكُنْ لَهُ صَدَقَةٌ فَلْيَقُلْ
فِي دُعَائِهِ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ وَرَسُولِكَ

¹ Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.144, no:7175; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.2, s.86, no:1231; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.II, s.529, no:1397; Buhârî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.223, no:640; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.10, s.48, no:4236; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

وَصَلِّ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْمُسْلِمِينَ

وَالْمُسْلِمَاتِ فَإِنَّهَا لَهُ زَكَاةٌ

(ع. خز. حب. ك. هب. ض. عن أبي سعيد)

RE. 180/2 (*Eyyümâ racülin kesebe mâlen min halâlin, feet'ame nefsehû ve kesâhâ, femen dûnehû min halkı'llâhi, feinnehâ lehû zekâtün; ve eyyümâ racülin müslimin lem yekün lehû sadakatün, felyekul fî duâihî: "Allâhümme salli alâ muhammedin abdike ve rasûlike, ve salli ale'l-mü'minîne ve'l-mü'minât, ve'l-müslimîne ve'l-müslimât"* feinnehâ lehû zekât.) Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

Şimdi bu okuduğumuz güzel, mübarek kelimelerin izahını yapalım:

(*Eyyümâ racülin kesebe mâlen min halâlin*) "Herhangi bir adam ki helâlinden mal kesb etti, kazandı. (*Feet'ame nefsehû ve kesâhâ*) Kendisi kazandığı bu mal ile, para ile, kazanç ile, kesb ile kendi gıdasını temin etti, yedi içti ve üstünü giyindi. (*Femen dûnehû min halkı'llâhi*) Kendisinden başka, Allah'ın mahlûkâtından başkalarına da, çoluk çocuk, fukara, tanıdık, tanımadık kimselere de kazancından yedirdi, giydirdi. (*Feinnehâ lehû zekâtün*) İşte bunlar onun için zekâttır."

Tabii farz olan zekât var, o verilmediği zaman mal pis kalıyor; verildiği zaman, mal temizleniyor. İşte para olursa zekâtın ölçüsü kırkta biri; kırk tane koyunu olursa, kırk koyundan bir tanesi...

“Herhangi bir adam ki çalışmış, helâl yol ile, Allah’ın razı olduğu helâl bir şekil ile ticaret yapmış, sanat yapmış, ziraat yapmış, herhangi bir kazanç kazanmış. (*Min halâlin*) Helâl yoldan, haram yoldan değil...”

Haram yollar hangisidir?.. Allah’ın kabul etmediği, doğru görmediği, doğru olmadığını bize bildirdiği kazanç yolları hangileridir?.. Meselâ, hırsızlık... Hırsızlık haram. Başkasının malını, rızası olmadan, karşılık olmadan alıyor birisi, kaldırıp götürüyor. Bizim meselâ Ege’de, zeytini toplarlar; köylü temizdir, pırıl pırıldır. Çuvallara koyar topladıklarını, yolun kenarına yığar... Ondan sonra da traktör geldiği zaman, herkes işaretli çuvalını traktöre yerleştirir, zeytinyağı fabrikasına götürür.

Şimdi bazı açığızler türemiş. Geceleyin kamyoneti alıyor, yolun kenarındaki bu çuvalları tık tık tık, toplayıp götürüyor. Bir çuval şu kadar milyon lira, büyük bir vurgun... Yakalanmış sonra ama, böyle şeyler olabiliyor.

Tabii hırsızlık, küçük olsun büyük olsun, rızası olmadan başkasının malını almak haram... Böyle bir kazançla bir hayır da olmaz. Hani Köroğlu’ndan bahsederler: Zenginleri basarmış, soyarmış; fakirlere verirmiş... Öyle hayır olmaz. Çünkü netice itibariyle zengini basmak da yok!.. Bir kimse meşrû yoldan zengin olmuşsa, onun parasını silah zoruyla almak da yok... Fakire veriyorum demek mazeret olmuyor.

Haram kazançlardan birisi nedir meselâ? Zihnimizi çalıştıralım, hafızamızı yoklayalım,

bulmağa çalışalım... Rüşvet haramdır. *Rüşvet*; bir memurun işini, para karşılığında, birisini kayırarak yapması ve bedavadan, hakkı olmadan oradan bir para alması ve cebine bir para sokması... Bu haramdır meselâ!

Bazen ticarete haram olur. Adam ticaret yapıp dururken, bir takım işlemlerden dolayı ticareti haram olabilir. Faiz haramdır. Ticarete yemin doğru değildir. Haksız beyan doğru değildir. Ticareti, cuma ezanı okunduğu sırada yapınca, kazancı haramlaşır. Cuma vaktinde kapatması lâzım!

وَذَرُوا الْبَيْعَ

(الجمعة:٩)

(*Ve zeru'l-bey'*) [Ve alışverişi bırakın!] (Cuma, 62/9) buyruluyor ayet-i kerimede... Dükkânı güzelken, malı helâlken, satışı İslâmî iken, cuma vaktinde alışveriş yapınca, kazancı haramlaşır. Çünkü, o vakitte camiye gelip vaazı, hutbeyi dinlemesi lâzımdı.

İşte bu gibi şekillerle kazanırsa, makbul olmuyor. Nasıl olacak?.. Helâl yolla olacak. Helâl kazanç nedir?.. Ziraattır; kendi tarlasına ekip biçmektir, mahsûlü satmaktır. Sanattır; kendi eliyle bir iş üretip, ortaya bir eser koyup, onu satıp kazanmaktır. Ameleliktir; emeğiyle birisinin işini yapmak, yevmiyesini, gündeliğini, haftalığını, aylığını almaktır. Tezgâhtarlıktır, ticarettir, ihracattır, ithalattır, cihaddır... Bunlar helâl...

Yâni, bir adam diyor. *Racül*, adam demek, erkek kişi demek ama, kadın da ticaret yapabilir, kazanç sağlayabilir. Çünkü biliyoruz ki, Peygamber Efendimiz'in ilk zevcesi mübarek Hatice Anamız da ticaret yapmış ve yaptırmıştı. Kervan tertiplemişti, kervanın sahibiydi, ticaret için göndermişti. Kadın ticaret yapabilir İslâm'da... Bunun mahzuru, mânisi yok. Hele bazı hanımlar güzel ayarlara-biliyorlar yaptıkları ticareti, hanımlar arası ticaret yapıyorlar, hanımlara pazarlıyorlar. O zaman daha gönül huzuru içinde oluyor.

Burada adam dedi ama, kişi diye genel olarak söylemek gerekir. Kadın erkek hepsi için bu hüküm doğrudur. Herhangi bir kişi helâlden bir kazanç kazandı mı?.. Mal diyor, mal burada kazanç mânâsına...

Her çeşit yaptığı meşrû ticaretten sonra elde ettiği şey. Meselâ, bazen birisi bir iş yapar da, o işi yaptıran kimse ona, "Benim param yok, al sana şurayı veriyorum, şunu veriyorum!" der. Bu da olur tabii...

Kazancı ne ise, bundan kendisi de yiyip, giyinirse; başkalarına da yedirip, giydirirse... Allah'ın yaratıklarından artık çevresinde nasib olan kimselere; akrabası olabilir, evinin içinde barındırdığı kimseler olabilir, ya da hiç tanımadığı kimse olur, fakir öğrenciler olur, öksüzler olur...

Şimdi bunlara da yedirir, giydirirse, bu onun için zekât olur. Yâni malının temizlenmesi oluyor. Farz olan zekâtı verdiği zaman kazandığı

sevap gibi, bir sevap kazanıyor. İsterse kendisi, zekât verme durumuna kadar yükselmemiş, bir fukaracık müslüman da olsa...

Meselâ, bir amele çalışmış, azıcık bir parası var. Daha zekât verecek durumda değil ama, sofrasına birisini çağırmış, yedirmiş... O da onun bir bakıma zekâtı oluyor. Yâni zekât, burada geniş mânâsıyla kullanılmış; sevap kazanmasına vesile olacak bir şey oluyor.

b.İslâm Hak Dindir

Sadaka da böyle... Sadaka da bazen para ile olur, bazen de başka şekillerde olur. Peygamber Efendimiz onu da bu sefer söylemiş arkasından:

(Ve eyyümâ racülin müslimin) “Herhangi bir müslüman adam ki...” Pekiyi müslüman olmazsa ne olacak hayrı hasenâtı?.. İşte Lions Kulüp kuruyorlar İngiltere’de, Amerika’da; Rotary Kulüp kuruyorlar, hayır cemiyetleri kuruyorlar, hayır yapıyorlar, hakîkten park bahçe yapıyorlar. Bir takım aktiviteler, birtakım hayır faaliyetleri gösteriyorlar... Bunların hiç birisi, onun ahirette cennete girmesine sebep olmayacak. Çünkü Allah’ın ilk istediği kullarından, kendisinin varlığını, birliğini tanıması, anlaması, bulması, bilmesi... Allah’ı bilmeyen, Allah’ı bulamayan, Allah’a doğru inanmayan, Allah’a onun razı olduğu dinle kulluk etmeyen kimsenin ameli, hebâen mensûrâdır, boşadır. Çünkü temel yoktur.

Yâni adam kamyonlarla tuğlaları getirmiş, bataklık üstünde ev yapmak istiyor. Olmaz,

batağa gider. Neden?.. Bataklık bu, temeli yapılmadan olmaz. Bataklıkta ev olmadığı gibi, temelsiz ev olamadığı gibi... Hattâ çürük temelli ev bile olamıyor. Yapıyorsun, biraz sonra çatlıyor, duvarları yıkılıyor. Çürük yere ev yapıyorlar, bir yer sarsıntısı oluyor; duvarları çatlayıp, tavanı çöküp kaza oluyor, hayat kaybı oluyor, mal gidiyor... İşte onun gibi.

Onun için Efendimiz buyurmuş ki: *(Ve eyyümâ racülin müslimin)* Müslüman olacak, İslâm dinine girmiş olacak.

رَضِيتُ لَكُمْ الْإِسْلَامَ دِينًا

(المائدة: ٣)

(Ve radîtü lekümü'l-islâme dînen) “Ben sizin için müslümanlığı din olarak kabul ettim, ona razıyım!” (Mâide, 5/3) diye Allah beyan buyuruyor.

Neden?.. Öbür dinler bozulduğu için, zâten bu dini Allah-u Teâlâ Hazretleri göndermiş oluyor, tazelemiş oluyor. Evet, Hazret- i Adem AS'ın dini hak dindi; biz Hazret-i Adem'i seviyoruz... Evet, İbrâhim AS'ın dini hak dindi; biz İbrâhim AS'ı seviyoruz... Evet, Mûsâ AS hak din sahibi idi; biz Mûsâ AS'ı ve dinini seviyoruz... İsâ AS'ı ve dinin seviyoruz ama, bozmuşlar, dinlerini doğru koruyamamışlar. Onun için, Allah-u Teâlâ Hazretleri en son peygamber göndererek, mesajını tazelemiş. Dinler tarihi bakımından da inceliyoruz, inançları göz önüne koyuyoruz, mukayesesini yapıyoruz. Gerçek bu...

Hindistan'da geçtiğimiz asırda, Hindistan'ı hristiyanlaştırmak isteyen misyonerlerle, oradaki müslümanlar münazara yapmışlar.

“—Madem siz bizi hristiyanlığa çağırıyorsunuz, gelin, halkı da toplayalım, bir kalabalığın huzurunda dinin ana konularını karşılıklı konuşalım!” demişler.

Buna münazara yapmak deniliyor, biliyorsunuz.

“—Münazara yapalım, halk da hakem olsun, dinlesin bizi; bakalım hangi tarafın konuşmasını doğru bulacaklar?” diye anlaşmışlar.

Misyoner papazlar gelmişler, üniversite bitirmiş, doktora yapmış, bilgili insanlar... Sonra bizim müslümanlardan da, Hindistan'daki müslümanlardan da bir heyet teşekkül etmiş. Hangi konuları konuşacaklar:

1. Allah inancı, yâni tanrı inancı konusunu konuşacaklar.
2. Peygamberlik inancı konusunu konuşacaklar.
3. Allah'ın gönderdiği kitaplar konusunu görüşecekler.
- 4, 5, 6, 7... Konuları tertiplemişler.

Münazara başlamış, önce tanrı inancını konuşmuşlar. Tanrı nedir, tanrı nasıldır?.. Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin evsafı, sıfatları, niceliği ne türüdür?.. Nasıl inanmak lâzım?.. Öyle çarmıha gerilmiş, boynu yere düşmüş, ayakları çivilenmiş bir ceset mi tanrı, put mu, bir heykel mi?.. Tanrı nedir?.. Kalkmışlar,

konuşmuşlar. Çok derin konu, çok büyük bir konu, ama lâzım; böyle bir konuşmayı herkesin yapması lâzım! Böyle bir konu üzerinde, herkesin gerçekçi olarak, 20. Yüzyıl'da aklını mantığını ortaya koyarak düşünmesi lâzım! Papazların da düşünmesi lâzım! Papa'nın da düşünmesi lâzım!..

Tanrı, yâni yaratan, alemlerin Rabbi... Okuyoruz kitaplarda, masonlar da kâinatın ulu mimarı diyorlarmış. Evet, bu kâinat imar edilmiş, bir muhteşem evren, bir muazzam bina... Bu binanın bir mimarı var, yaratanı var ve bu mükemmelliği ona veren var... Şimdi bu mübarek zât, bu transandantal varlık, aşkın varlık, bu yüce varlık nasıl bir varlıktır?.. Bunun evsafını müzakere etmişler. Taraflar konuşmuş, deliller ortaya konulmuş. Müslümanlar kesin, yüzde yüz güzel şeyler söylemişler ve kazanmışlar.

Ötekiler inançlarının gereğini söyleyince, savunulacak bir şey yok... Puta tapılmaz, haça tapılmaz, Hazret-i İsâ'ya tapılmaz!.. Hazret-i İsâ'dan önceki insanlar, İbrâhim AS kime tapınıyordu?.. Hazret-i İsâ daha yoktu o zaman...

مَا كَانَ إِبْرَاهِيمَ يَهُودِيًّا وَلَا نَصْرَانِيًّا
وَلَكِنْ كَانَ حَنِيفًا مُّسْلِمًا

(ال عمران: ٢٨)

(Mâ kâne ibrâhîmü yehûdiyyen ve lâ nasrâniyyen) “İbrâhim AS yahudi de değildi,

nasrânî de değildi. (Ve lâkin kâne hanîfen müslimâ) Hakka bağlı, hakka temayüllü müslim kişiydi İbrâhim AS.” (Âl-i İmran, 3/67)

Tabii, tutmamış; iddiaların hepsi bozuk, boş, çürük... Orada yenilmişler. Öteki maddeye geçmişler; orada yenilmişler... Üçüncü maddeye geçmişler; orada yenilmişler... Öteki maddelere devam edememişler, münazarayı terk etmişler. Hattâ onların teşkilatlarının başkanları onları ikaz etmişler:

“—Bundan sonra, müslümanlarla böyle genel mânâda, herkesin huzurunda münazara filân yapmayın!” demişler.

Neden?.. Kaçıyorlar. Gerçekler ortaya çıkıyor, söyleniyor ve gerçeği herkes bu doğru, bu yanlış diye biliyor. Ama müslümanlar bu işin peşini bırakmamış, o konuda bir kitap yazmışlar. Bu münazarada konuşulanları bir kitap haline getirmişler. Bu kitap Türkçe'ye de çevrildi, *İzhârü'l-Hak* diye. Sönmez yayınlarının ilk yayınlarından bu kitap... Sönmez yayınlarını müslüman kardeşlerimiz, böyle İslâmî yayınları yapalım diye dualarla, güzel niyetlerle kurmuşlardı. Onun için ilkönce böyle bir eseri ortaya koydular. Bu eseri herkesin okumasını tavsiye ederim!..

Bu kitabı alın, okuyun! Okumadıysanız, kütüphanenizde yoksa, tedarik eyleyin! Dikkatli bir şekilde okuyun, çünkü bu lâzım!.. Hattâ gayrimüslimler de okusunlar bu kitapları...

Tabii, bu kitabı münazaranın nasıl cereyan ettiğini bildiren Rahmetullâh-ı Hindî Efendi böyle kaleme almış.

Daha başka kimseler de var... Yâni, kendisi hristiyan olup, hristiyanlıkta doktora yapıp, papazlıkta yükselip, hristiyanlığı iyice öğrendikten sonra, İslâm'ın doğru olduğunu anlayıp müslüman olan ve bu konuda kitap yazan şahıslar var... Onları da okusunlar!.. Çünkü gerçeğin bulunması lâzım! Boş, yanlış inançlarla insanların dünyasını, ahiretini mahvetmemesi lâzım!.. Çünkü Allah-u Teâlâ Hazretleri, böyle kendisinin inancı konusundaki abuk sabuk yanlışlıkları hiç affetmiyor. Her suçu affedebileceğini beyan ediyor Kur'an-ı Kerim'de, bağışlayabilir hatasına, günahını; ama şirki, küfrü asla affetmiyor.

O bakımdan, bunun mutlaka çözümlenmesi gerekiyor artık 20. Yüzyıl'da...

Ben kardeşiniz de, profesörlük çalışmalarım arasında, Türkiye'ye matbaayı getirmiş olan İbrâhim-i Müteferrika var, çok meşhur bir kimse... Matbaacılığı Türkiye'ye getirdiği için herkes tanıyor. Ben de çok seviyorum o zâtı... Çok aydın bir kimseymiş, papazmış. Papaz olarak Romanya'da yetişmiş. Kluj veya şimdi Kolojvar denilen kasabada yetiştiğini kendisi söylüyor, benim bulduğum elyazması kitabında...

Sonra kendisi İslâmî konuları inceleyerek, kilisenin veya manastırın kütüphanesindeki, gizli, özel bölmedeki, yâni herkese gösterilmeyen kitapları okuyarak, İslâm'ın hak din olduğunu anladığını, onun için İslâm

diyarına gelerek müslüman olduğunu, kendi kitabında bildiriyor. Esir olarak satılma vs. gibi şeyler yok...

Bunlar, onun hayatını yazan bir başka papazın, garazkâr uydurmaları...

O müslüman oluyor ve niçin müslüman olduğunu yazıyor. Demek ki *Risâle-i İslâmiye*, İbrâhim-i Müteferrika'nın *Risâle-i İslâmiye*'si. Bizim Seha Neşriyat'ın yayınları arasında çıktı. Onun başında ben, böyle müslüman olmuş papazları, yahudilerin alimlerini, bir takım faydalı eserleri yazmıştım. O kitabı da lütfen mütâlaa buyurursanız, okursanız, bu konularda önemli bilgileri elde etmiş olursunuz.

Tatlı, güzel bilgiler bunlar, önemli.. Ayet-i kerimelerdeki hakîkatleri işleyen, gayrimüslimlere de faydalı olacak kitaplar.. Temenni ederim ki, Amerikalılar da okusun, Avrupalılar da okusun, hristiyanlar da, yahudiler de okusun, gerçeği bulsunlar. Allah'a güzel kulluk etsinler, doğru tanısınlar Allah'ı... Allah bilgisi, Allah inancı sağlam olsun; sapık olmasın, bozuk olmasın, Allah'ın dinine gelsinler...

O zaman kavga da olmayacak... O zaman sulh olacak, sükûn olacak, entrika olmayacak, din çekişmelerinden dolayı döndürülen çeşitli oyunlar, çıkartılan fitneler sönecek... Bosna'da, Hersek'te sulh olacak, Rusların yaptıkları zulümler bitecek... İsraililerin Ortadoğu'da yaptıkları zulümler bitecek... Neden?.. Yanlış inançtan, din düşmanlığından yapıyorlar birçoklarını... Onun için, bunların bilinmesi lâzım geliyor.

c. Sadaka Yerine Geçen Salât ü Selâm

Evet, şimdi dönelim hadis-i şerifimize. Çünkü Peygamber Efendimiz buyurdu ki:

وَ أَيُّمَا رَجُلٍ مُسْلِمٍ لَمْ يَكُنْ لَهُ صَدَقَةٌ فَلْيَقُلْ

فِي دُعَائِهِ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ وَ

رَسُولِكَ وَصَلِّ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ

وَ الْمُسْلِمِينَ وَ الْمُسْلِمَاتِ فَإِنَّهَا لَهُ زَكَاةٌ

(*Ve eyyümâ racülin müslimin lem yekün lehû sadakatün*) “Herhangi bir müslüman kişi, sadakası olmayan bir müslüman kişi...” Niye müslüman diyor Peygamber Efendimiz?.. Müslüman olmazsa, ibadetleri hebâdır, boştur, gayr-i makbuldür, hiç bir işe yaramayacaktır. Ancak müslüman olduğu takdirde ibadetler kabul olur, cennete girer. Peygamber Efendimiz yeminle söylüyor: “Müslüman olmayanın, iyilik de yapmış olsa dünyada, cennete girmesi mümkün değildir. Vallâhi mümkün değildir.” diye hadis-i şeriflerinde bildiriyor.

Hani çok sorulan sorular vardır:

“—Edison elektriği bulmuş, her yerde elektrik kullanılıyor, ortalık aydınlanıyor. Cennete girecek mi?..” Müslüman değilse, giremez! Peygamber Efendimiz yeminle söylüyor, müslüman olmayanın cennete giremeyeceğini.

O bakımdan, müslüman bir adam deniliyor. Efendimiz öyle buyurmuş. Önemli bir kelime, önemli bir eklenti... “Herhangi bir müslüman kişi ki, sadakası yok; çünkü sadaka verecek parası yok... Ne yapsın şimdi bu?.. (*Felyekul fî duâihî*) Duasında şöyle söylesin:

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ وَرَسُولِكَ

وَصَلِّ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ

وَالْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ

(*Allâhümme salli alâ muhammedin abdike ve rasûlike, ve salli ale'l-mü'minîne ve'l-mü'minât, ve'l-müslimîne ve'l-müslimât.*) Böyle desin, bu salât ü selâmı söylesin!

(*Feinnehâ lehû zekâtün*) Çünkü böyle demesi onun için zekâttır.” Fakir adam, zekâta müstehak değil, zekât nisabına malik değil, zekât vermeye mecbur değil. Zâten mecbur olsa bile verecek ana parası yok ki, nasıl versin?.. “Böyle bir fukara müslüman, duasında, ‘*Allâhümme salli alâ muhammedin abdike ve rasûlike, ve salli ale'l-mü'minîne ve'l-mü'minât, ve'l-müslimîne ve'l-müslimât.*’ derse; bu da onun için zekâttır, sadakadır, hayırdır, sevap kaynağıdır.” buyurmuş. Pek çok kıymetli ciddî

İslâmî hadis kaynaklarında bunu rivayet etmişler. Bu duayı ben size açıklayayım, şerh edeyim:

(*Allâhümme*) “Ey Allahım! (*Salli alâ muhammedin abdike ve rasûlike*) Senin rasûlün ve kulun olan Muhammed’e salât eyle... (*Ve salli ale’l-mü’minîne ve’l-mü’minâti ve’l-müslimîne ve’l- müslimât.*) Müslüman beyefendilere ve müslüman hanımefendilere, mü’min beyefendilere ve mü’min hanımefendilere de salât eyle yâ Rabbi!” derse, bu da zekâttır. Zekât vermiş gibi sevap kazanacak o fukaracık müslüman, parası olmadığı halde...

Şimdi muhterem kardeşlerim, salât eyle ne demek?.. “Yâ Rabbi, kulun ve rasûlün olan Muhammed’e salât eyle, mü’minîn ü mü’minâta, müslimîn ü müslimâta salât eyle!” derken, salât eylemek ne demek?..

Allah’ın salât eylemesi, rahmetine mazhar eyleyip lütfeylemesi demek. Ona, bu söylenen kimselere lütufta bulunması, büyük lütufta bulunması demek... Rasûlüne salât ü selâmı nedir?.. Rasûlüne büyük lütuflarda, ikramlarda bulunacak bu dua üzerine... Tabii zâten bulunmuş, zâten rahmetine gark etmiş, zâten Makâm-ı Mahmud’a çıkarmış, zâten en yüce kulu eylemiş, peygamberlerin serveri eylemiş, mahlûkâtın eşrefi eylemiş... Zâten vereceğini vermiş... Olsun. Ama salât ü selâm ettikçe Peygamber Efendimiz’e, Allah ona yeni ikramlarla ikram ediyor, yeni lütuflarda bulunuyor. Mü’min de bundan sevap kazanıyor. Peygamber Efendimiz de, derece üzerine derece, lütuf üzerine lütfâ mazhar olmuş oluyor.

Yâni Allah'ın salât etmesi, bir kimseye lütf u ihsanda bulunması demektir. Demek kul, Peygamber Efendimiz'e böyle bir temennide bulununca; "Yâ Rabbi, kulun ve rasûlün Muhammed'e lütfeyle, ihsân eyle... Mü'minlere, mü'min erkek ve kadınlara, müslüman erkek ve kadınlara lütfeyle... İşte ne hayır vereceksen sen bilirsin, a'lâsını, ahsenini ihsân eyle..." diye güzel temennide bulununca bu onun için zekât oluyor. Büyük sevap kazanmaya vesile oluyor.

d. Rasûlüllah'a Salât ü Selâm'ın Hikmeti

Şimdi burada muhterem kardeşlerim, Peygamber Efendimiz'e niye dua ediyoruz? Zâten her şeyi var, zâten her türlü makâmı vermiş Allah...

Bir kere bu sorunun ilk cevabı: Kur'an-ı Kerim'de Allah Peygamber Efendimiz'e salât ü selâm getirmeyi bize emrediyor:

إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا
الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا

(الأحزاب: ٥٦)

(*Inna'llàhe ve melâiketehû yusallûne ale'n-nebiyyi, yâ eyyühe'llezîne âmenû sallû aleyhi ve sellimû teslîmâ.*) [Allah ve melekleri, Peygamber'e çok salevat getirirler. Ey iman edenler, siz de ona salevat getirin ve tam bir teslimiyetle selâm verin!] (Ahzab, 33/56) diye emir var, onun için salât ü selâm getireceğiz.

Tamam, farz oluyor, emir oluyor, Rasûlüllah’a salât ü selâm getireceğiz. Adı her anıldığı zaman, “*Aleyhi’s-selâm*” diyeceğiz, veya “*Allâhümme salli alâ seyyidinâ muhammed*” diyeceğiz; bir salât ü selâm çeşidiyle ona salât ü selâm getireceğiz. Bu Kur’an’ın emri, Allah’ın emri olduğundan vazife...

“—Ama acaba Rabbimiz Allah-u Teâlâ Hazretleri, niye bize Peygamber Efendimiz’e salât ü selâmı emreylemiş?..”

Her salât ü selâmın karşılığı vardır. Birisine “*Selâmün aleyküm!*” dersen, o da “*Aleyküm selâm!*” der. Biz Peygamber Efendimiz’e salât ü selâm edince, Rasûlüllah Efendimiz de bize salât ü selâm ediyor kabrinden... Mânevî hayatı ile hay olduğu için, canlı olduğu için kabrinde, o da bize salât ü selâm ediyor; biz Peygamber Efendimiz’in duasına mazhar oluyoruz, muazzam bir kazanç sağlıyoruz, çok büyük lütuflara eriyoruz...

Sonra, salât ü selâm getirince, Rasûlüllah bizi seviyor, ismimizle biliyor. Çünkü melekler, “Falanca kul sana salât ü selâm getirdi.” diye bildiriyorlar. Peygamber Efendimiz hadis-i şerifinde buyurmuş:

“—Sizden birisi bana salât ü selâm getirince, melekler onu bana sunarlar. Ben de o salât ü selâm getireni ismiyle, baba adıyla, memleketiyle bilirim, tanırım.” buyurmuş.

Rasûlüllah'la tanışmamız meydana geliyor. Rasûlüllah'ın duasına mazhar oluyoruz. Rasûlüllah Efendimiz'in bildiği bir kimse oluyoruz. Rasûlüllah Efendimiz rüyamıza teşrif buyuruyor, iltifat buyuruyor. Rasûlüllah Efendimiz'le mânevî bakımdan, doğrudan doğruya bir alâka meydana geliyor.

Çünkü, dinimizin temelinde Rasûlüllah Efendimiz'i bilmek, ona saygı göstermek, ona bağlanmak var. “*Eşhedü en lâ ilâhe illa'llâh*” var ve “*Eşhedü enne muhammeden abdühû ve rasûlühû*” var... Kur'an-ı Kerim var, Kur'an-ı Kerim'in açıklaması olan Peygamber Efendimiz'in hayatı var, sözleri var, sünnet-i seniyyesi var... Yâni dinimizin her şeyi Peygamber Efendimiz'e bağlı.

Onun için, bir müslümanın Peygamber Efendimiz'i çok iyi bilmesi lâzım!.. Bizim 20. Yüzyıl'da, şu anda Türkiye'deki müslüman kardeşlerimizin, dünyadaki müslüman kardeşlerimizin bazılarının en büyük eksikliği bu: Peygamber Efendimiz'i tanımamışlar, okumamışlar!.. Başka şeyleri okumuşlar.

Avrupa'ya gitmişler, Amerika'ya gitmişler, ihtisas yapmışlar, yüksek mevkîlere çıkmışlar ama, Peygamber Efendimiz'i okumamışlar!..

Üniversite tahsili görmüşler, okuma yazma öğrenmişler, liseyi bitirmişler, üniversiteyi bitirmişler; her şeyi okumuşlar ama, Peygamber Efendimiz'i bilmiyorlar... Peygamber Efendimiz anahtar kişi. Neyin anahtarı?.. Dünya ve ahiret saadetinin anahtarı bu... Oyuncak değil, önemli bir şey!.. Rasûlüllah'ı bilecek!..

Rasûlüllah'ın nesini bilmesi lâzım bir müslümanın?.. Hayatını bilmesi lâzım! Hayatı nasıl geçti, peygamberliğini nasıl ortaya koydu?.. Nasıl insanları doğru yola çekmek için çalıştı?.. Bakın bugün milyonlarca, milyarlarca insan Peygamber Efendimiz'e bağlı... Dünyada en büyük iman hareketini meydana getirmiş insan Peygamber-i Zîşânımız... Çok büyük insan, en büyük insan... Onun kadar büyük hayır yapmış hiç bir insan yok... Bu kadar büyük bir şahsiyet...

Herkesi tanıyoruz; kahramanları tanıyoruz, devlet büyüklerini tanıyoruz... Hattâ sanat adamlarını tanıyoruz, edebiyatçıları şairleri tanıyoruz... Kendi ülkemizdekileri tanıyoruz, yabancı ülkelerden tanıyoruz. Onların eserlerini tercüme ediyoruz. Rus edebiyatından, İngiliz edebiyatından, Amerikan, Fransız edebiyatından, Finlandiya'dan, İsveç'ten; hattâ bazen Afrika'dan, Güney Amerika'dan insanları tanıyoruz.

Herkesi tanıyoruz da, anahtar kişi olan, dünya ve ahiret mutluluğunun kaynağı, menbaı olan, sebebi olan; Allah'ın en sevgili kulu olan ve dünyada en büyük değişimi, inkılabı iman, inkılabını yapmış olan; kahramanlar kahramanı, alimler alimi; artık her yönden her şeyin en üstününe sahip olan bir insanı tanımamak, çok büyük bir eksiklik, çok yanlış bir şey...

Her şeyden önce onun hayatını tanıyacağız. Bu bir... Bir de 23 yıllık peygamberliği boyunca Kur'an'ı bize öğretmiş, anlatmış ve nasıl

müslüman olmamız gerektiğini öğretmiş, anlatmış. Onları bilmemiz lâzım! Yâni hadis-i şeriflerini bilmemiz lâzım!..

Şimdi bir müslüman onu da bilmiyor. “Efendim, Kur’an-ı Kerim var elimde...” diyor. İyi ama, Kur’an-ı Kerim 600 küsür sayfalık ana kitap... Kur’an-ı Kerim’in ayetlerinin izahları çok önemli... Yâni bir ayeti okuyorsunuz, “Acaba bunun anlamı ne,

burda ne kastediliyor?” diye, Kur’an-ı Kerim’i iyi tanımak için Rasûlüllah’ı iyi tanımağa mecburuz.

“Kim Rasûlüllah’ın sünnetini, hadisini küçümserse, Kur’an’ı küçümsemiş olur. Kim Kur’an-ı Kerim’i küçümser, önemsemezse, dünyası ahireti hüsrana gark olur.” diye hadis-i şerif var. Kur’an’ı bilmek için Peygamber Efendimiz’i bilmesi, her müslüman için bir borç oluyor.

O bakımdan, Peygamber SAS Efendimiz’in hem hayatını bileceğiz, hem de hadis-i şeriflerini... Hadis-i şeriflerini o kadar güzel toplamışlar ki, İslâm alimleri... Gece gündüz dua etmemiz lâzım onlara, Allah razı olsun... Kelime kelime tesbit etmişler, çok büyük ciddiyetle tesbit etmişler ve çok güzel irdelenmişler, incelemişler, tenkidini yapmışlar, ayıklamışlar. Sağlam olarak rivayet edilmesine, çürüklerinin sokulmamasına, ayıklanmasına çok dikkat etmişler hadis alimleri... Peygamber Efendimiz’in hadis-i şerifleri konusunda, çok güzel metodlar koymuşlar ortaya...

Bunları bildiği zaman insan, çok güzel müslüman oluyor. Çok arif oluyor, çok zarif oluyor, çok edib oluyor, çok kibar oluyor, çok hoş bir insan oluyor, çok tatlı bir insan oluyor. İşte ne bileyim, “En iyi müslüman kim?” diye anket yaptığımız zaman, hatıra gelen ilk isimler. Kur’an’ı en iyi bilen, hadis-i şerifleri en iyi bilen insanlar onlar.

Onun için çok önemli... Dinimizin temeli Peygamber Efendimiz’i sevmek, ona bağlanmak olduğu için, salât ü selâm onoktaya bizi götürüyor. Bir kere mânevî bakımdan Peygamber Efendimiz’le tanıştırıyor, Peygamber Efendimiz’in duasına mazhar ediyor bizi... Peygamber Efendimiz’in sevdiği, tanıdığı bir kimse haline getiriyor. O zaman mânevî ilişki başlıyor. İnsan rüyasında Rasûlüllah Efendimiz’i görüyor, iltifatına mazhar oluyor, Ne kadar güzel!..

O bakımdan, Allah-u Teâlâ Hazretleri salât ü selâm getirmemizi emreylemiş. Hele bu cuma günlerinde, salât ü selâm getirmek daha da önemli...

e. Allah’ın Kulu ve Rasûlü

Tabii, Peygamber Efendimiz kendisine ait iki önemli sıfatı zikrederek, salât ü selâmın sözlerini bize beyan buyurmuş:

(Allâhümme salli alâ muhammedin)
“Muhammed’e salât eyle yâ Rabbi, lütfeyle yâ Rabbi; *(abdike ve rasûlike)* Senin kulun ve rasûlün olan...”

Peygamber Efendimiz nasıl bir kimsedir?.. Bir kere kuldur. Bu neye karşı söylenmiş bir söz?.. Hristiyanlara karşı söylenmiş bir söz. Onlar bir kul olan Hazret-i İsâ'yı tanrılaştırdılar, yanlış bir iş yaptılar. Peygamber Efendimiz, bu yanlışla düşülmesin diye, kendi isminin arkasından *abdike* dedirtiyor. Böyle denilmesini tavsiye buyuruyor.

Peygamber Efendimiz kimdir?.. Bir kuldur. Allah'ın kullarından bir kuldur. Bu çok önemli!.. Senin ve benim gibi bir benî Adem'dir, bir kuldur. Onun için eli vardır, ayağı vardır, gözü vardır, sakalı vardır... Ailesi vardı, eşleri vardı, çocukları vardı. Hayatta borçlandı, aç kaldı, oruç tuttu, hayır yaptı, para kazandı, ticaret yaptı, parasını hayra sarf etti... Hayatta bir insanın karşılaşılabileceği her çeşit faaliyeti yapmış ama, Allah'ın rızasına uygun yapmış, bize nümune olmuş. "Biz o durumda kalırsak ne yapalım?" diye, bileceğimiz, elle tutulur, müşahhas, somut bir misal teşkil ediyor Peygamber SAS Efendimiz.

Kul, yâni tanrı değil. Tanrılaştırmak yanlış, tapınmak yanlış... Benim kul olduğumu herkes bilsin diye, *abdike* dedirtiyor. Bu önemli, çok önemli bir husus!.. Mübarek insanları mübarektir diye tanrılaştırırsa bir kavim, kâfir olur. Eski kavimler böyle şeyleri yapmışlar. Kendilerine gelen mübarek insanları, insan olmaktan çıkartıp tanrılaştırmışlar, kâfir olmuşlar.

Japonlar da imparatorlarına tanrının oğlu diyorlar; o da kâfirlik... İşte o da bir kul...

Yaşıyor, ölüyor, büyüyor, tatil yapıyor, üniversiteye gidiyor... Niye tanrılaştırıyorsunuz, niye Allah'ın oğlu diyorsunuz?..

“—Efendim, üstün bir kul...”

Olabilir, bazı insanlar üstün oluyor. Yarışlarda birinci oluyor, kazanıyor, olağanüstü güzellikleri oluyor, meziyetleri, kabiliyetleri oluyor ama, insan... İnsan olduğunu unutmamak lâzım!..

Allah birdir, şeriki nazîri yoktur. İslâm bunu çok iyi öğretiyor. Eski kavimlerin hatalarına işaret buyuruyor, bu hatanın yapılmamasını söylüyor. Hintliler hata etmişler, Japonlar hata etmekte, hristiyanlar Hazret-i İsa'ya tanrı dedikleri için hata ediyorlar.

لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ

(المائدة: ٧٢)

(Lekad kefere'llezîne kâlû inna'llàhe hüve'l-mesîhü'bnü meryem) “Meryem'in oğlu İsa tanrıdır diyenler, kâfir oldu.” diyeKur'an-ı Kerim bildiriyor. (Mâide, 5/72)

O halde, (abdike) “Yâ Rabbi kulun olan Muhammed'e salât ü selâm eyle, lütf u ihsân eyle...” Biz müslümanlar bu hataya düşmeyelim diye, Peygamber Efendimiz kendisinin bir kul olduğunun üzerinde çok durmuş. “Ben de bir kulum, sizin gibi yer içerim, uyurum, uyanırım.” diye hadis-i şeriflerinde bildirmiş.

Çok mantıklı açıklamaları var, Peygamber Efendimiz'in.

Meselâ, oğlu vefat ettiği zaman, güneş tutulmuş. Demişler ki: “—İşte Peygamberin oğlu vefat ettiği için güneş tutuluyor, yas

tutuyor Peygamber Efendimiz’in oğlunun vefatına...” demişler.

Hemen minbere çıkmış, hutbe okumuş, yâni bir konuşma yapmış. Demiş ki:

“—Ey insanlar, bu ay ve güneş Allah’ın yarattığı mahlûklardır, gökcisimleridir, Allah’ın yarattığı yaratıklardır, varlıklardır. Bunların tutulması, bir insanın ölümüyle ilgili değildir. Benim oğlumun vefatıyla da ilgili değildir.” diye bildirmiş.

Mantıklı şeyi hemen söylüyor: “Yanlış inanca düşmanlar, yanlış yorumlar yapmasınlar!” diye, Peygamber Efendimiz bildiriyor. İslâm’ın bu güzelliğini görmek lâzım, anlamak lâzım!..

Abdike dedirtiyor kendisine... “Yâ Rabbi, Muhammed’e salât ü selâm eyle... (*Abdike ve rasûlike*) Senin kulun; bir... İkincisi: Senin rasûlün...” Bu da çok önemli...

Rasûl ne demek?.. Allah tarafından gönderilmiş, görevli kimse demek. İnsanlara gönderilmiş Allah’ın elçisi demek. Bazıları bunu da kabul etmiyor. Bazıları sanıyor ki, rasûl olan bir kimse kalkmış, kendi kendine bir şeyler söylüyor... Olur mu, o zaman kâfir olur bun inkâr eden insan... Allah o kulları seçiyor, o kullara vahyediyo, o kullar vasıtasıyla insanlara emirlerini bildiriyor.

O bakımdan rasûl olma noktasını da, çok çok iyi bastırmak, bilmek lâzım!.. İnanmak ve söylemek

lâzım!.. Bu konuda yanlış yorumlar yapanlar, güya psikolojik bir durum diye, güya birtakım felsefî yorumlar yapıyorum diye, yanılıyorlar. Allah'ın elçisi olduğunu, Allah'tan vahiy alarak söylediğini, söylediği sözlerin kendisinin sözü olmadığını bilmek lâzım! Kabul etmezse, kâfir olur insan...

“—Efendim, işte içinden geldiği ilhamları söylemiş, şairin ilhamı gibi...”

Hayır! Şairin ilhamı, kendi gönlünden doğan bir ilhamdır. Ama Peygamber Efendimiz'in sözü Allah'ın kelâmı... Çünkü:

وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوَىٰ ۖ إِن هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ

(النجم: ٣-٤)

(*Ve mâ yantıku ani'l-hevâ. İn hüve illâ vahyün yûhâ.*) [O kendiliğinden konuşmamaktadır. Onun konuşması ancak bildirilen bir vahiy iledir.] (Necm, 53/3-4) buyruluyor.

Zâten vahiy geldiği zaman, Peygamber Efendimiz'in durumu çok değişirdi. Çok olağanüstü bir olaydı vahiy gelmesi... Meselâ, nasılolağanüstüydü?.. Devenin üzerinde giderken vahiy gelirse Peygamber Efendimiz'e, devenin ayakları titredi, dayanamazdı, yere çökmek zorunda kalırdı deve... Demek ki, uzaydan bir şey geliyor Peygamber Efendimiz'e... Yâni, vahiyle beraber bir başka hal geliyor. O meleğin gelmesi üzerine, Peygamber SAS Efendimiz öyle bir yoğunlaşıyor, ağırlaşıyor ki, o vahyi alırken, deve ayakta duramıyor, dizi titriyor ve yere çöküyor.

Yâni vahyi, bir insanın içinden birtakım duyguların belirmesi, ilham gelmesi gibi düşünmek, insanı küfre götürür. Peygamber Efendimiz'in peygamberliği, yâni ilâhî bir hitaba mazhar olmasıdır. Kendi dışından kendisine vahiy gelmesidir. Onu belirtmek için de abdike ve rasûlike diyor. Yâni, Allah'ın rasûlü...

Allah'ın rasûlü olduğunu, insan Kur'an-ı Kerim'i okuduğu zaman daha iyi anlar. Çünkü bazen, Kur'an-ı Kerim'in ayetleri

Rasûlüllah'a nasihatte bulunuyor. “Şöyle yapma, şu yaptığın yanlıştır!” diye yanlış yaptığı bir hususu açıklıyor.

Meselâ, Abese Sûresi... Fukaranın birisi Rasûlüllah'a gelip çok sorular sormağa kalkışmış, tam da o birtakım önemli kişilerle konuşma yaparken... Ona cevap vermiyor Peygamber Efendimiz, çünkü ötekilerle konuşmakta... Yâni, konuşma âdâbı bakımından, soru soranın beklemesi lâzım! Efendimiz ötekilerle konuştuktan sonra, sorusunu sorması lâzım ama, o da aşkından, şevkinden, kalbindeki samîmiyetten, sevgiden; “Yâ Rasûlallah!” diye yanaşıp sorular soruyor.

İki gözü a'mâ. Bir soruyor, bir daha soruyor... Efendimiz cevap vermiyor, yüzünü döndürüyor. Yüzünü kırıştırıyor. Onun üzerine Abese Sûresi iniyor:

“—Öyle yüzünü kırıştırma! Ötekilerde hayır yok; bu a'mâ samîmî, bunun niyeti daha iyi...” diye ayet iniyor.

Yâni, kendisi ikaz edilmiş oluyor.

Bu neyi gösteriyor?.. Vahyin kendisinin dışında bir olay olduğunu, kendisinin bazen yanlışını düzelttiğini gösteriyor. İşte bunun gibi binlerce misal ve olay var ki, Allah'ın rasûlüdür. Abdi ve rasûlüdür.

“Yâ Rabbi, senin kulun ve rasûlün olan Muhammed'e salât ü selâm eyle, lütf u ihsan eyle...” diye dua edecek; bir... Burada bıraktırmıyor Peygamber Efendimiz, bir de: (*Ale'l-mü'minîne ve'l- mü'minât, ve'l- müslimîne ve'l-müslimât*) Onlara da salât ü selâm eyle yâ Rabbi, lütf u ihsân eyle yâ Rabbi!” diyor.

Yâni, biz nasıl insan olacağız?.. Bütün mü'minleri seven insan olacağız. Mü'min ne demek?.. Allah'a Peygamber Efendimiz'in tarif ettiği çerçevede içinde inanan, doğru inanan kimse demek. Dünyada inanan insan çok... Din sahibi olan herkes inanıyor. Hattâ dinsiz olan insanlar da bir şeylere inanıyor. Bu inanç, bir şeye inanmak fenomeni, olayı değil; Rasûlüllah'ın getirdiği bilgilere iman... Yâni Kur'an-ı Kerim'le, vahiyle gelen doğru inanca iman. İşte bu şekilde inanmış mü'minler ve müslümanlar...

İman nedir?.. İnanmak... İslâm nedir?.. Teslim olmak... Hem Allah'a, Allah'ın vahyine, emirlerine, gönderilen bilgilerine inanıyor; hem de onlara teslim olup, onları yapacağını söylüyor insan... “Tamam, ben sana teslim oldum yâ Rabbi, ne emredersen yapacağım!” diyor. İnanmak var, inanmaktan sonra inandıklarına göre yaşamak,

Allah'a tam teslim olup, ona bağlanıp, onun sözünü dinleyen bir insan haline gelmek var.

Tabii, ilk olarak hangisi daha önce geliyor?.. İlk olarak,

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ
أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ

(*Eşhedü en lâ ilâhe illa'llâh, ve eşhedü enne muhammeden abdühû ve rasûlühû*) diyecek, imanını ifade edecek ama, önce teslim olacak, yâni İslâm olacak... “Yâ Rabbi, ben kabul ediyorum, senin emirlerini tutmağa razıyım!” diyecek, teslim olacak, müslüman olacak... İmanın gerçek bir şekilde içinde canlanması, içinin pırıl pırıl nurlanması, gerçek mü'min olması ondan sonra olabilen bir olay...

İlk baştakine icmâlî iman deniliyor. Yâni, “*Eşhedü en lâ ilâhe illa'llâh, ve eşhedü enne muhammeden abdühû ve rasûlühû*” demek, özet iman. Önceden söylüyor, ondan sonra tam bir teslimiyetle Allah'a teslim oluyor. Yâni Allah'ın ahkâmına uyacak, şeriatın buyruklarını artık her yönden tutacak bir insan haline geliyor. Bunları da yapa yapa olgunlaşıyor, bir mü'min-i kâmil oluyor.

İşte bütün bu erkek olsun, kadın olsun mü'minlere vemüslümanlara dua etmeyi, Allah'ın onlara da lütf u ihsanda bulunmasını istemeyi öğretiyor Peygamber Efendimiz. Bu da İslâm kardeşliği... Bütün mü'minleri sevmek,

bütün müslümanları sevmek, onların hepsine iyilik istemek... Bu da İslâm'ın ne kadar güzel olduğunu, ne kadar sevgi dolu olduğunu gösteriyor.

“—Pekiye hocam, sevgi dolu diyorsun ama, müslümanlar müslümanları seviyor da, kâfirleri sevmiyor...”

Gayet normal... Sen katili sever misin, hırsızı sever misin, rüşvetçiyi sever misin, kötü insanı sever misin, zalimi sever misin?.. Haksız iş yapanı seviyor musun?.. Sevmiyorsun. Gayet normal, çok tabii bir şey... Aksi anormal olurdu. Kötüyü de sevmek anormal olurdu. Biz mü'min olanları seviyoruz. Kötülere de acıyoruz, kötülerin doğru yola girmesine gayret ediyoruz. Onlara karşı duygularımız da iyi, ama onların kötülüğünü tasdik etmek değil... “Kötülük üzere kalsınlar, ne yaparlarsa yapsınlar!” demek değil. Kötülükle bizim mücadelemiz var. Bizim kötülüğü kaldırmamız gerekiyor. O mânâda tabii, müslüman kardeşlerimizi seviyoruz, kâfirleri sevmiyoruz. Kâfirlerin imana gelmesine çalışıyoruz. Elbette öyle bir fark olacak.

Evet, ne demesi lâzımmış, sadaka verecek malı, mülkü olmayan bir insanın:

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ وَرَسُولِكَ

وَصَلِّ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ

وَالْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ

(*Allàhümme salli alâ muhammedin abdike ve rasûlike ve salli ale'l-mü'minîne ve'l-mü'minât, ve'l-müslimîne ve'l-müslimât.*) diyecekmiş. Bunu tavsiye ediyor Peygamber Efendimiz. “Bu da onun için sadakadır.” diyor.

Demek ki, insan İslâm'a göre zengin olmasa da, parası pulu olmasa da, zekât vermiş gibi sevap kazanma imkânı var... Parası pulu olmasa, fukaracık olsa da, sadaka vermiş gibi sevap kazanma kapıları var... Bu hadis-i şerifte onu öğrendik: “Herhangi bir müslüman ki helâlden bir kazanç kazandı, kazancıyla kendisi yedi, içti, giyindi ve başkasını da... Allah'ın yaratıklarından kime nasibse hayrı hasenâtı, onlara da yedirdi, içirdi; onları da giydirdi, kuşattı...

Bu onun için zekâttır. İsterse zekât verecek nisaba mâlik olmamış olsun, isterse az bir şey olsun, isterse fakir bir kimse olsun...”

Sonra, sadaka vermeye gücü yetmeyen bir insan, parası yok, pulu yok, hurması yok ki bir hurma versin; hiç bir şey yapamıyor. “O zaman, ‘*Allàhümme salli alâ muhammedin abdike ve rasûlike, ve salli ale'l-mü'minîne ve'l-mü'minât, ve'l-müslimîne ve'l- müslimât*’ desin! Bu da onun için zekâttır.” buyuruyor Peygamber Efendimiz. Yâni, temizliyor için dışını, zekâtın malı temizlediği gibi... Bu da temiz bir kimse oluyor.

Evet, sevgili Akra dinleyicileri, bunu izah edeyim derken, biraz bugünkü konuşmam uzun oldu ama güzel bir şey öğrenmiş olduk. Demek ki helâlden kazanıp yedireceğiz, içireceğiz, sevap kazanacağız.

Paramız pulumuz olmasa dahi, Peygamber Efendimiz'e ve mü'min kardeşlerimize, müslüman kardeşlerimize salât ü selâm edeceğiz, onların hayrını isteyeceğiz. Oradan da sevaplar kazanacağız.

Allah bizi kendisinin razı olduğu, sevdiği güzel işleri yapmağa, ömrümüzü güzel bir şekilde geçirmeğe muvaffak eylesin... Çok sevaplar kazanmayı nasîb eylesin...

O sevapların mükâfâtına ermeyi nasib etsin... Hem dünyada bahtiyar eylesin, hem ahirette bahtiyar eylesin...

Allah-u Teâlâ Hazretleri cümlelerinizi, cümlemizi ahirette Peygamber Efendimiz'e komşu eyleyip, cennetiyle cemâliyle müşerref eylesin... Lütfuna ihsânına mazhar eylesin... Rıdvân-ı ekberine nâil eylesin...

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri, *es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..*

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

05. 04. 1996 - Ankara

[Bütün CUMA SOHBETLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

